

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 291/2018-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. augusta 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza prerokoval prijatú sťažnosť obchodnej spoločnosti Spoločnosť Stredné Považie a. s., Opatovská 1735, Trenčín, zastúpenej advokátskou kanceláriou Barger Prekop s. r. o., Mostová 2, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Roman Prekop, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Sžo 179/2015-494 z 19. októbra 2017 za účasti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti Spoločnosť Stredné Považie a. s. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Sžo 179/2015-494 z 19. októbra 2017 p o r u š e n é b o l i .

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Sžo 179/2015-494 z 19. októbra 2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky j e p o v i n n ý uhradiť obchodnej spoločnosti Spoločnosť Stredné Považie a. s. trovy konania v sume 577,91 € (slovom päťstosedemdesiatsedem eur a deväťdesiatjeden centov) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jej právneho zástupcu advokátskej kancelárie Barger Prekop s. r. o., Mostová 2, Bratislava.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. januára 2018 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Spoločnosť Stredné Považie a. s. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpenej advokátskou kanceláriou Barger Prekop s. r. o., v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Roman Prekop, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Sžo 179/2015 z 19. októbra 2017 (ďalej len „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že obec [REDAKOVANÉ] vydala 26. septembra 2012 rozhodnutie o umiestnení stavby č. 135/2012-TS1-A/10 – Prístupová komunikácia ku skládke odpadov [REDAKOVANÉ]. Proti predmetnému rozhodnutiu podali 19. októbra 2012 odvolanie účastníci konania. Obvodný úrad Trenčín, odbor výstavby a bytovej politiky rozhodnutím č. OVBP 2013-259/1217-6/Pa z 10. mája 2013 odvolanie účastníkov konania zamietol. Účastníci konania napadli uvedené

rozhodnutie žalobou o preskúmanie zákonnosti zo 14. augusta 2013. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 13 S 133/2013-400 z 20. mája 2015 rozhodnutie Obvodného úradu Trenčín, odboru výstavby a bytovej politiky č. OVBP 2013-259/1217-6/Pa z 10. mája 2013 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ 13. júla 2015 odvolanie. Následne podaním z 15. júna 2016 sťažovateľ podrobnejšie „rozpracoval dôvody svojho odvolania“. Najvyšší súd rozsudkom z 19. októbra 2017 potvrdil rozsudok krajského súdu, pričom v odôvodnení výslovne uviedol, že na rozpracovanie dôvodov odvolania z 15. júna 2016 neprihliadol s poukazom na § 204 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky súdny poriadok“), lebo ich sťažovateľ vzniesol až po uplynutí lehoty na podanie odvolania.

3. Sťažovateľ v sťažnosti vyčíta najvyššiemu súdu, že jeho označené práva porušil tým, že neaplikoval relevantné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, resp. ich vyložil nesprávne, ústavne nekonformne, bez akéhokoľvek zdôvodnenia a v rozpore so svojou ustálenou judikatúrou. Najvyšší súd neprihliadol na argumentáciu sťažovateľa obsiahnutú v rozpracovaní odvolania, nevysporiadal sa s ňou v odôvodnení napadnutého rozsudku, a preto nedal jasnú a zreteľnú odpoveď na podstatné otázky a námietky spochybňujúce závery rozsudku krajského súdu.

4. Sťažovateľ v sťažnosti poukazuje na právnu úpravu, konkrétne na § 204 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého odvolanie sa podáva do 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorému smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy a prihliada sa na § 205 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

5. Sťažovateľ zároveň poukazuje na skutočnosť, že ustálená judikatúra najvyššieho súdu rozlišuje medzi rozšírením dôvodov odvolania (t. j. uvedením nových odvolacích dôvodov v zmysle § 205 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ktoré odvolateľ v odvolaní

pôvodne neuviedol) a bližšou špecifikáciou už uvedených dôvodov (t. j. podrobnejším skutkovým doplnením alebo rozvedením právnej argumentácie týkajúcim sa pôvodne uvedených odvolacích dôvodov). Kým rozšírenie dôvodov odvolania je prípustné len do uplynutia lehoty na podanie odvolania, bližšia špecifikácia pôvodne uvedených dôvodov je v zmysle ustálenej judikatúry (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Sžo 141/2015 z 13. septembra 2016; uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 30/2012 z 26. júna 2012; rozsudok najvyššieho súdu č. k. 1 ObdoV 96/2006-304 z 31. januára 2008) možná až do konečného rozhodnutia odvolacieho súdu a jej nezohľadnenie zakladá odňatie možnosti konať pred súdom.

6. Sťažovateľ uvádza, že odvolanie proti rozsudku krajského súdu podal riadne a včas (13. júla 2015), čo napadnutý rozsudok najvyššieho súdu nespochybňuje. Následne sťažovateľ 15. júna 2016, t. j. po uplynutí lehoty na podanie odvolania (16. júl 2015), avšak ešte pred vydaním napadnutého rozsudku najvyššieho súdu (19. október 2017), predložil najvyššiemu súdu rozpracovanie dôvodov odvolania, v ktorom bližšie špecifikoval a rozpracoval dôvody nesprávneho právneho posúdenia veci krajským súdom, ktoré uviedol ako odvolací dôvod vo svojom odvolaní z 13. júla 2015. Najvyšší súd však rozsudok krajského súdu potvrdil a na argumentáciu obsiahnutú v rozpracovaní dôvodov odvolania z 15. júna 2016 v napadnutom rozsudku neprihliadol. Tento postup najvyšší súd zdôvodnil prostredníctvom § 204 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, tvrdiac, že rozpracovanie dôvodov odvolania bolo podané až po uplynutí lehoty na podanie odvolania.

7.1 Podľa sťažovateľa najvyšší súd v napadnutom rozsudku poukazoval na § 204 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, v zmysle ktorého sa odvolanie podáva v lehote 15 dní. Z tohto ustanovenia však nevyplýva zákaz bližšie špecifikovať dôvody odvolania po uplynutí lehoty na podanie odvolania. Je preto otázne, či najvyšší súd v napadnutom rozsudku vôbec aplikoval relevantné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (§ 204 ods. 1 v spojení s § 205 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku). Ak by aj najvyšší súd opieral napadnutý rozsudok o § 205 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (hoci naň v napadnutom rozsudku výslovne neodkazoval), toto ustanovenie interpretoval nesprávne a ústavne nekonformne, pričom sa bez akéhokoľvek zdôvodnenia odchyľil od svojej

ustálenej judikatúry. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu je preto podľa sťažovateľa nezrozumiteľný a vzhľadom na už uvedené okolnosti (absencia rozhodovania podľa relevantnej a ústavne konformne vyloženej právnej normy, odklon od ustálenej judikatúry bez objektívneho a rozumného odôvodnenia) zakladá porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy, základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

7.2 Na základe uvedeného sťažovateľ navrhoval, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo spoločnosti Spoločnosť Stredné Považie a.s., so sídlom Opatovská 1735, 911 01 Trenčín, IČO: 34 119 647, zapísanej v Obchodnom registri Okresného súdu Trenčín, oddiel: Sa, vložka č.: 62/R, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. októbra 2017, sp. zn. 5Sžo/179/2015, porušené boli.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. októbra 2017, sp. zn. 5Sžo/179/2015, zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný nahradiť spoločnosti Spoločnosť Stredné Považie a.s., so sídlom Opatovská 1735, 911 01 Trenčín, IČO: 34 119 647, zapísanej v Obchodnom registri Okresného súdu Trenčín, oddiel: Sa, vložka č. 62/R, trovy právneho zastúpenia k rukám právneho zástupcu do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

8.1 Ústavný súd 30. mája 2018 vyzval najvyšší súd, aby sa vyjadril k sťažnosti a podal stanovisko k možnému upusteniu od ústneho pojednávania vo veci.

8.2 Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadrila predsedníčka najvyššieho súdu.

8.3 V stanovisku č. k. KP 3/2018-43 z 20. júna 2018 predsedníčka najvyššieho súdu v podstatnom uviedla:

«Odvolanie podal sťažovateľ (pibratý účastník 1/) proti rozsudku krajského súdu riadne a včas (13. júla 2015). Toto odvolanie obsahovalo všetky náležitosti podľa § 205 ods. 1 a 2 O.s.p., nebolo teda potrebné, aby súd prvého stupňa - krajský súd vyzýval sťažovateľa na odstránenie väd odvolania...»

Sťažovateľ podal dňa 15.06.2016, t.j. viac ako rok po jeho odvolaní najvyššiemu súdu podanie, ktoré označil ako „rozpracovanie odvolacích dôvodov uvedených v odvolaní spoločnosti z 13. júla 2015“. Podľa obsahu tohto podania, najvyšší súd toto vyhodnotil ako doplnenie dôvodov odvolania, preto na toto podanie neprihliadol v zmysle § 205 ods. 3 O.s.p., s čím sa vysporiadal vo svojom rozsudku na strane 14, ods. 5 zo dňa 19.10.2017.

Najvyšší súd sa vysporiadal v plnom rozsahu s riadnym a bezvadným odvolaním sťažovateľa podaným v zákonnej 15 dňovej lehote, pričom na podanie podané zjavne po 15 dňovej lehote (viac ako rok po uplynutí 15 dňovej lehoty na podanie odvolania), ktoré podľa obsahu bolo doplnením odvolacích dôvodov neprihliadol.

Čo sa týka judikatúry najvyššieho súdu, na ktorú poukazuje sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti, v rozhodnutiach ktorých malo byť údajne skonštatované, že bližšia špecifikácia pôvodne uvedených dôvodov je možná až do konečného rozhodnutia odvolacieho súdu je potrebné uviesť, že tieto rozhodnutia riešia úplne iné prípady podaných odvolaní. Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Sžo/141/2015 z 13.09.2016, uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo/30/2012 z 26.06.2012 a rozsudok najvyššieho súdu č. k. 1 Obdo V 96/2006 - 304 z 31.01.2008 riešia situáciu tzv. blanketového odvolania, t.j. odvolania rámcového, ktoré nespĺňalo náležitosti vyžadované § 205 ods. 1 a 2 O.s.p.. V tomto prípade konštatoval najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach, že je povinnosťou vyzvať odvolateľa na odstránenie väd odvolania podľa § 209 ods. 1 O.s.p. a ak tak súd neurobí a odvolanie odmietne je to dovolací dôvod odňatia možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f) O.s.p.

V tomto konkrétnom prípade, ktorý je predmetom ústavnej sťažnosti však nešlo o podanie blanketového odvolania neobsahujúceho dôvody, ani nešlo o podanie vadného odvolania. Sťažovateľ (pibratý účastník 1/) podal včas a riadne odvolanie, ktoré spĺňalo

všetky zákonom predpísané náležitosti podľa § 205 ods. 1 a 2 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa vo svojom rozsudku sp. zn. 5 Sžo/179/2015 z 19.10.2017 vysporiadal so všetkými odvolacími dôvodmi všetkých odvolateľov, vrátane sťažovateľa (pribratého účastníka 1/). Na podanie sťažovateľa (pribratého účastníka 1/) označené ako „rozpracovanie odvolacích dôvodov uvedených v odvolaní spoločnosti z 13. júla 2015“, ktoré vyhodnotil podľa obsahu ako doplnenie (rozšírenie) odvolania v zmysle § 205 ods. 3 O.s.p. neprihliadol.»

8.4 V predmetnom stanovisku predsedníčka najvyššieho súdu zároveň uviedla, že najvyšší súd súhlasí s upustením od verejného ústneho pojednávania.

9.1 Ústavný súd zaslal sťažovateľovi predmetné vyjadrenie najvyššieho súdu a vyzval ho, aby k nemu zaujal stanovisko, ak to bude považovať za potrebné. Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu v podaní doručenom ústavnému súdu 23. júla 2018 uviedol:

«Najvyšší súd v Stanovisku argumentuje, že judikatúra, na ktorú poukázal Sťažovateľ, sa údajne týkala iba tzv. blanketových odvolaní, t.j. odvolaní, ktoré nespĺňali náležitosti podľa § 205 ods. 1 a 2 OSP. Podľa Najvyššieho súdu preto túto judikatúru údajne nemožno aplikovať na prípad Odvolania, ktoré náležitosti podľa § 205 ods. 1 a 2 OSP spĺňalo.

Tieto tvrdenia Najvyššieho súdu neobstoja.

Po prvé, rozsudok Najvyššieho súdu z 31. januára 2008. č. k. 1 ObdoV/96/2006-304, na ktorý poukázal Sťažovateľ v Sťažnosti, sa netýkal tzv. blanketového odvolania. Naopak, z rozsudku výslovne vyplýva, že išlo o odvolanie, ktoré malo „všetky náležitosti stanovené v § 205 ods. 1 [OSP]“.

Zároveň, Najvyšší súd v tomto rozsudku výslovne uviedol, že § 205 ods. 3 OSP „nevylučuje, aby odvolateľ odvolanie mohol doplniť aj po uplynutí odvolacej lehoty. Toto ustanovenie vylučuje, aby sa po uplynutí odvolacej lehoty rozširoval rozsah, v akom sa rozsudok napadá a uvádzali nové odvolacie dôvody, nevylučuje však, aby sa odvolanie, neskôr podrobnejšie skutkovo doplnilo, prípadne, aby sa rozviedla jeho právna argumentácia.“ Inými slovami, samotný Najvyšší súd vyložil § 205 ods. 3 OSP tak, že

odvolateľovi ani v prípade iných ako tzv. blanketových odvolaní nebráni po uplynutí lehoty na odvolanie bližšie rozpracovať právnu argumentáciu týkajúcu sa odvolacích dôvodov, ktoré odvolateľ už namietal v odvolaní, ako to urobil Sťažovateľ v Rozpracovaní odvolania.

Po druhé, ďalšie rozsudky, na ktoré poukazoval Sťažovateľ v Sťažnosti, sa síce mohli týkať tzv. blanketových odvolaní, avšak ani z týchto rozhodnutí nevyplýva, že by rozpracovanie právnej argumentácie ohľadom dôvodov uvedených v riadne a včasne podanom odvolaní po uplynutí lehoty na podanie odvolania malo predstavovať „rozšírenie“ dôvodov odvolania v zmysle § 205 ods. 3 OSP. Naopak, aj z týchto rozsudkov možno dôjsť k záveru, že „rozšírením“ je iba zmena, resp. doplnenie nových dôvodov odvolania taxatívne vymedzených v § 205 ods. 2 OSP. Sťažovateľ pritom právny dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci, ktorý vzniesol už v Odvolaní, v Rozpracovaní odvolania nijako nezmenil, resp. nedoplnil iným odvolacím dôvodom.

Napokon, po tretie, v zmysle ustálenej judikatúry tvorí vykladanie neurčitej právnej normy na ťarchu zákonodarcu, a teda v prospech jej adresáta, súčasť princípu právneho štátu, resp. právnej istoty. Ak by teda aj obsah pojmu „rozšírenie“ odvolacích dôvodov v zmysle § 205 ods. 3 OSP bol sporný (čo aj vzhľadom na vyššie uvedenú judikatúru Najvyššieho súdu popierame), potom tento pojem nemožno vykladať inak, ako že nebránil Sťažovateľovi podať Rozpracovanie odvolania.»

9.2 Sťažovateľ zároveň súhlasil s upustením od ústneho pojednávania v predmetnom konaní.

10. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

12. Sťažovateľ namieta, že najvyšší súd sa v napadnutom rozsudku nevysporiadal s jeho argumentáciou obsiahnutou v rámci bližšej špecifikácie odvolacích dôvodov, čím malo byť porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

13. Ústavný súd pri svojom rozhodovaní, vychádzajúc z písomných podaní účastníkov a predloženého spisu krajského súdu sp. zn. 13 S 133/2013, preskúmal všetky námietky a dôvody sťažovateľa a zistil, že jeho sťažnosť je dôvodná.

14.1 Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14.2 Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

14.3 Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

14.4 Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

14.5 Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

14.6 Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

15. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

16. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

17. Všeobecný súd musí vykladať a používať ustanovenia na vec sa vzťahujúcich zákonných predpisov v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno toto ani iné základné práva obmedziť spôsobom zasahujúcim do ich podstaty a zmyslu. Z tohto hľadiska musí všeobecný súd pri výklade a aplikácii príslušných právnych predpisov prihliadať na spravodlivú rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom účastníkov konania (obdobne napr. III. ÚS 271/05, III. ÚS 78/07). Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi právnej ochrany (predovšetkým súdnej).

18. Ak súd alebo iný orgán koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu alebo inú právnu ochranu. Právo na súdnu a inú právnu ochranu poskytuje ústava každému právu, ktoré je v právnom poriadku Slovenskej republiky upravené a ktorého sa zákonom ustanoveným postupom možno domáhať na súdnom alebo inom orgáne Slovenskej republiky. Obsah práva na súdnu a inú právnu ochranu nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov a iných orgánov. Každé konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu alebo inú právnu ochranu (I. ÚS 26/94).

19. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo na prístup k súdu. Slovenská republika (ako aj všetky jej orgány verejnej moci) má pozitívny záväzok aktívnym spôsobom zabezpečiť, aby práva a slobody garantované jej právnym poriadkom neboli oprávneným subjektom pod jej jurisdikciou len formálne garantované, ale aby tieto práva a slobody boli „prakticky a efektívne“ dosiahnuteľné. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi poskytuje v konaní o opravných prostriedkoch. Ak účastník konania splní predpoklady vyžadované zákonom pre poskytnutie

ochrany v opravnom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť (napr. II. ÚS 78/05, II. ÚS 249/05).

20. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či tieto rozhodnutia, resp. v nich vyslovené závery sú alebo nie sú v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave.

21. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré im predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

22.1 Podľa § 204 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku odvolanie sa podáva do 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

22.2 Podľa § 205 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

23.1 Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozsudku (s. 14 ods. 5) uviedol: «... na námietky pribratého účastníka v 1. rade obsiahnuté v podaní z 15. júna 2016 označenom ako „Rozpracovanie odvolacích dôvodov uvedených v odvolaní spoločnosti

z 13. júla 2015“, odvolací súd s poukazom na § 204 ods. 1 OSP neprihliadol, nakoľko tieto pribratý účastník v 1. rade vzniesol po uplynutí lehoty na podanie odvolania, keď uvedené podanie bolo na Najvyšší súd Slovenskej republiky osobne podané dňa 15. júna 2016, pričom lehota na podanie odvolania pribratému účastníkovi v 1. rade uplynula dňom 16. júla 2015.»

23.2 Vo svojom vyjadrení adresovanom ústavnému súdu najvyšší súd ale uviedol, že podanie sťažovateľa z 13. júla 2015 vyhodnotil ako doplnenie dôvodov odvolania, a preto naň neprihliadol v zmysle § 205 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, s čím sa vysporiadal vo svojom rozsudku na s. 14 v ods. 5.

24. Z už uvedeného je zrejmé, že najvyšší súd ako súd odvolací v napadnutom rozsudku vyslovil záver, že rozpracovanie odvolacích dôvodov doručené najvyššiemu súdu 15. júna 2016 mu bolo doručené po uplynutí zákonnej lehoty na podanie odvolania, preto naň neprihliadal. Najvyšší súd sa v napadnutom rozsudku teda vôbec nezaoberal otázkou, či podaním z 15. júna 2016 účastník konania neprípustným spôsobom rozšíril rozsah a dôvody svojho odvolania (§ 205 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku), alebo iba prípustným spôsobom bližšie rozpracoval právnu argumentáciu týkajúcu sa pôvodne v zákonnej lehote predložených odvolacích dôvodov. Vo svojom vyjadrení adresovanom ústavnému súdu (bod 23.2 odôvodnenia) síce už predsedníčka najvyššieho súdu uviedla, že predmetné podanie z 15. júna 2016 najvyšší súd vyhodnotil podľa obsahu ako „*doplnenie (rozšírenie) dôvodov odvolania v zmysle § 205 ods. 3 O.s.p.*“, a preto naň neprihliadol, toto tvrdenie vo vyjadrení však nekorešponduje so znením na s. 14 v ods. 5 odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu (pozri citáciu v bode 23.1 odôvodnenia), preto ústavný súd na tomto mieste podotýka, že vo vydanom rozhodnutí chýba také odôvodnenie, ktoré súvisí s podrobením prieskumu doručeného podania sťažovateľa (rozpracovanie odvolacích dôvodov...) vo vzťahu a v súvislostiach k rozšíreniu či už rozsahu, alebo samotných dôvodov odvolania (bod 22.2 odôvodnenia). Vyjadrenie najvyššieho súdu (bod 23.2 odôvodnenia), v ktorom sa uvádza už aj poukaz na znenie § 205 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, a jeho účinky sú relevantné len v rámci konania o sťažnosti podľa čl. 127

ods. 1 ústavy pred ústavným súdom, nemajú však žiadny vplyv na nedostatočné odôvodnenie napádaného rozhodnutia.

25. *S poukazom na už uvedené je ústavný súd toho názoru, že relevantná právna úprava (účinná v čase rozhodovania najvyššieho súdu, t. j. § 205 Občianskeho súdneho poriadku) nevyučovala, aby účastník konania uviedol ďalšie rozpracovanie už uvedených odvolacích dôvodov. Ustanovenie § 205 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku vylučuje iba to, aby sa po uplynutí odvolacej lehoty rozširoval rozsah, v akom sa rozsudok napáda, a uvádzali nové odvolacie dôvody, nevyučuje však, aby sa odvolanie, ktoré má predpísané náležitosti, neskôr podrobnejšie skutkovo doplnilo, prípadne, aby sa rozviedla jeho právna argumentácia (obdobne aj rozsudok najvyššieho súdu č. k. 1 ObdoV 96/2006-304 z 31. januára 2008).*

26. Sťažovateľ svoje odvolanie podané v zákonnej lehote odôvodnil tým, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci. Tento odvolací dôvod podoprel dvoma argumentačnými líniami. Prvou bola výhrada, že otázka vlastníctva budúcej stavby nie je predmetom územného konania. Druhou bola námietka formalistického hodnotenia súladu stavby s územným plánom obce bez ohľadu na zmysel územného plánu [podľa sťažovateľa bolo z hľadiska územného plánu relevantné iba to, či stavba spĺňa technické parametre cesty III. triedy, a nie otázka vlastníctva stavby v spojitosti s príslušnými ustanoveniami zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov].

27. Sťažovateľ v „rozpracovaní odvolacích dôvodov“ zotrval na odvolacom dôvode nesprávneho právneho posúdenia veci a svoje argumenty vyjadril v štyroch bodoch. Po prvé, že súd prvého stupňa vychádzal z nesprávneho predpokladu o obsahu územného plánu obce. Po druhé, že realizácia stavby je v súlade s územným plánom, pričom tvrdenie prvostupňového súdu, že ide o cestu III. triedy, ktorej atribúty nie sú splnené, nemá oporu v spise. Po tretie, že prvostupňový súd nebol oprávnený interpretovať územný plán, keďže jeho interpretácia je na jeho tvorcovi, ktorý ho interpretuje v rámci správnej úvahy. Po štvrté, že súd prvého stupňa nesprávne posúdil vec vo vzťahu k žalobnej námietke

o údajnom rozpore cesty s územným plánom, pretože súd prvého stupňa posudzoval nesúlad stavby s územným plánom z iného dôvodu, ako je uvedený v žalobnej námietke.

28. Sťažovateľ si bol očividne vedomý obmedzenia podľa § 205 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, preto svoje podanie doručené najvyššiemu súdu 15. júna 2016 označil ako „*Rozpracovanie odvolacích dôvodov uvedených v odvolaní spoločnosti z 13. júla 2015*“ a zároveň výslovne uviedol, že argumenty uvedené v rozpracovaní odvolania nie je možné interpretovať ako spochybnenie argumentov uvedených v odvolaní. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozsudku na žiadnu z uvedených skutočností neprihliadol, iba poukázal na § 204 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Keďže následnú (aj po uplynutí zákonnej lehoty na podanie odvolania) bližšiu špecifikáciu odvolacích dôvodov v rámci odvolania vzneseného v zákonnej lehote na podanie odvolania zákon výslovne nevyklučuje (bod 25), odvolací súd sa musí s takýmto rozpracovaním odvolania relevantným spôsobom vysporiadať. Strohé poukázanie na skutočnosť, že rozpracovanie odvolania bolo podané po uplynutí zákonnej lehoty na podanie odvolania, je z ústavného hľadiska neudržateľné, pretože zámerom predmetného podania sťažovateľa bolo bližšie rozpracovať odvolanie podané v zákonnej lehote. Odvolací súd sa musí vysporiadať s tými argumentačnými líniami v rozpracovaní odvolania, ktoré nadväzujú na argumenty v samotnom odvolaní. Argumentačné línie (v neskoršom rozpracovaní odvolania), ktoré nemožno podriadiť pod žiadny z argumentov v samotnom odvolaní, bude možné považovať už za rozšírenie dôvodov odvolania (§ 205 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku). Odvolací súd vo svojom rozhodnutí ale musí aspoň stručne zdôvodniť, prečo posúdil neskoršie rozpracovanie odvolania ako neprípustné doplnenie dôvodov odvolania. Iba strohé konštatovanie, že odvolací súd podanie vyhodnotil ako doplnenie dôvodov odvolania (ako to najvyšší súd uviedol vo svojom stanovisku adresovanom ústavnému súdu, pozri bod 23.2), nebude stačiť na to, aby bolo učinené zadosť požiadavke súdnej ochrany účastníka súdneho konania v odvolacom konaní.

29. Vychádzajúc z kľúčových námietok sťažovateľa, vyjadrení účastníkov a napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, ústavný súd konštatuje, že sťažnosť sťažovateľa namietajúceho porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny

proces rozsudkom najvyššieho súdu je opodstatnená a dôvodná, pretože najvyšší súd v napadnutom rozsudku odkazom na § 204 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku neaplikoval relevantné zákonné ustanovenie a vo vzťahu k § 205 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku relevantné zákonné ustanovenie aplikoval ústavne nekonformným spôsobom. Závery najvyššieho súdu v napadnutom rozsudku sú tak z pohľadu ústavného prieskumu spochybniteľné, nepresvedčivé, a preto nemôžu z ústavnoprávneho pohľadu obstáť.

30. Vzhľadom na uvedené je ústavný súd toho názoru, že najvyšší súd nerozhodol v danej veci tak, aby poskytol rozumné vysvetlenie a odôvodnenie všetkých pre vec rozhodujúcich skutočností, a preto dospel k záveru, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 listiny a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

31. V súvislosti s bodom 1 výroku tohto nálezu ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že sťažovateľ sa v petite domáhal vyslovenia porušenia svojich práv podľa ústavy, listiny a dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy. Vychádzajúc zo svojej doterajšej ustálenej judikatúry, ústavný súd zdôrazňuje, že čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy majú charakter všeobecných ústavných princípov, ktoré sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy. Tieto články ústavy sú vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o porušovaní základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, a preto ústavný súd v zásade nepovažuje za potrebné (ani vo veci sťažovateľa) vyslovovať porušenie týchto článkov ústavy vo výrokovej časti nálezu (m. m. IV. ÚS 383/08, IV. ÚS 141/2014).

III.

32. V zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli

porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

33. V zmysle § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

34. Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

35. Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bolo potrebné zároveň v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodnúť o jeho zrušení a v záujme efektívnej ochrany práv sťažovateľa aj vrátiť vec v zmysle § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie (bod 2 výroku nálezu).

36. Po zrušení napadnutého rozsudku najvyššieho súdu a vrátení veci na ďalšie konanie bude povinnosťou najvyššieho súdu postupovať podľa právneho názoru ústavného súdu a ustáliť, či niektorá z argumentačných línií sťažovateľa v rozpracovaní odvolania (bod 27) nadväzuje na argumentáciu sťažovateľa v odvolaní (bod 26). Ak bude nadväzovať, vysporiada sa s ňou hmotnoprávne v rámci podaného odvolania, ak pôjde o nové odvolacie dôvody, zdôvodní, prečo ich nemožno podriadiť pod argumentáciu v odvolaní.

37. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

38.1 Sťažovateľ požadoval náhradu trov právneho zastúpenia, ktorých výšku vyčíslil iba ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu (vo výške 382,66 €).

38.2 Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2017 je 147,33 € a hodnota režijného paušálu je 8,84 €. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2018 je 153,50 € a hodnota režijného paušálu je 9,21 €.

38.3 Trovy právneho zastúpenia pozostávajú z jedného úkonu právnej služby v roku 2017 (prevzatie zastupovania vrátane prvej porady s klientom) a dvoch úkonov právnej služby v roku 2018 (podanie sťažnosti, podanie písomného vyjadrenia k stanovisku najvyššieho súdu). Po navýšení o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 % ide o celkovú sumu 577,91 €, ktorú je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (bod 3 výroku nálezu).

39. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. augusta 2018